

OLIV TA'LIMDA KOMPYUTER GRAFIKASI SAVODXONLIGINING O'RNI VA VAZIFALARI

Qobiljonova Jasmina Jasur qizi

A.Qodiriy nomidagi JDPU

Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi 2-bosqich talabasi

+998 91 568 22 08

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10745729>

Annotatsiya: Bugungi zamonaviy texnik ishlab chiqarish ko'p vaqt va og'ir qo'l mehnatini talab etuvchi loyihalash va konstruksiyalash ishlarini Avtomatlashtirilgan Loyixalash Tizimi (ALT) zimmasiga yuklay oladigan bo'lajak o'qituvchilarni talab etmoqda. Shu sababli bugungi kunda biz talabalarga kompyuter grafikasidagi bilim va malakalarni chuqur egallash asosiy vazifa bo'lib qolmoqda.

Kalit so'zlar: arxitektor, konstruktor, muhandis, dizayner-amaliyotchi, loyiha va konstruksiya.

Zamonaviy dars jarayonlarida o'qitish samaradorligini oshirish, o'quvchilarga ta'lim berishda zamonaviy texnologiyalar va metodlarni qo'llash o'quvchilarni darslarni o'zlashtirish samaradorligini oshiradi, hamda tez o'zlashtirishlariga ko'maklashadi.

Axborot texnologiyalarni o'quv jarayonida qo'llashning yana bir afzalligi shundan iboratki, biz talabalar barcha yangi innovatsion axborotlar bilan tanishib mustaqil o'z fikr va mulohazalarimizni bayon eta olishimiz bugungi zamon talabi.

Hozirgi kunda jaddallashib borayotgan texnika asrida o'quv darslarida yangi pedagogik axborotlar bilan mashg'ulotlar o'tkazish, yanada samarali va qiziqarli o'tmoqda.

Shu jumladan bilim yurtimizda yangi pedagogik axborot va texnikalarning qo'llanishi bunga misol bo'ladi.

Zamonaviy o'qituvchi timsolida axborot-kommunikatsion texnologiyalarni yaxshi biladigan, zamonaviy dars jarayonini tashkil eta oladigan, ilg'or texnologiyalarni qo'llay oladigan pedagoglarni tasavvur qilamiz.

Har qanday jamiyatda bo'lganidek, respublikamiz taraqqiyotining iqtisodiyoti sharoitida raqobatga bardosh bera oladigan malakali mutaxassislarini tayyorlash muhim ahamiyat kasb etadi. Zero, jamiyat taraqqiyotida mutaxassis kadrlar tayyorlash omilining muhimligi isbot talab etmaydigan hayotiy haqiqatdir.

Mutaxassis kadrlar tayyorlash, uning sifat va samaradorligini oshirish borasida ham so'nggi yillarda respublikamizda keng ko'lamli ishlar amalga oshirildi va davom etmoqda. Bugungi kunda yoshlarga ta'lim-tarbiya berish, ularni har tomonlama davlat ta'lim standartlari talablariga javob beradigan yetuk va malakali kadr darajasida tayyorlash mamlakatimizning eng muhim vazifalaridan biridir. "Xalqning boy intellektual merosi va umumbashariy qadriyatlar asosida, zamonaviy madaniyat, iqtisodiyot, fan, texnika va texnologiyalarning yutuqlari asosida kadrlar tayyorlashning mukammal tizimini shakllantirish O'zbekiston taraqqiyotining muhim shartidir"

Zotan, rivojlangan jamiyat qurish, fan va texnikaning eng so'nggi yutuqlariga asoslangan yuqori darajadagi texnikaviy yechimlarni loyihalash, yuksak texnologik qurilmalar konstruksiyalarni yarata oladigan ijodkor mutaxassislar yetishtirish ta'lim taraqqiyotiga bevosita bog'liqdir. Xususan, ishlab chiqarishga ijodkor muhandis-konstruktorlar yetkazib

berish respublikamizda bir qancha oliy texnika ta'limi muassasalarida amalga oshiriladiki, bu mutahassislarning kasbiy faoliyatida o'z fikr va g'oyasini amalga oshirish vositasi bo'lmish grafik tayyorgarlik muhim o'rin tutadi.

Oliy texnik ta'lim tizimida grafik ta'lim mazmunini takomillashtirish va o'qitishning sifat samaradorligini oshirish bo'yicha ham bir qancha ilmiy-tadqiqot ishlari olib borilmoqda.

Shuningdek, o'quv jarayonida, ta'lim oluvchilarning grafikaviy savodxonligini kompyuter texnikasini qo'llagan holda shakllantirish dolzarb muammolardan biri bo'lib, bu sohada J.Yodgorov va Y.Axmedovlarning chizma geometriya va chizmachilikda tasvirlarni almashtirishda kompyuterda foydalanib grafikaviy ta'limning sifat va samaradorligiga erishayotganligi e'tiborga molikdir.

So'nggi yillarda ishlab chiqarishning barcha sohalariga ilmiy texnika taraqqiyotining yutug'i bo'lmish kompyuter texnologiyalarining jadal kirib kelishi ta'limda ham o'zining samarali natijalarini bermokda. Tadqiqotchi B.Ataboyev ilmiy tadqiqotlari oliy texnika o'quv yurtlari talabalariga muhandislik grafikasini o'qitishni kompyuter texnologiyasi vositasida intensivlashtirish muammolariga bag'ishlangan.

Shunday qilib, hozirgi tahlil natijalaridan kelib chiqib, shunday xulosaga kelish mumkinki, grafik ta'limni takomillashtirish va bu sohaga kompyuter texnikasini qullash bo'yicha bir qancha ilmiy tadqiqotlar olib borilganligiga qaramasdan, grafik ta'limni zamonaviy ilg'or pedagogik texnologiyalarni qo'llash asosida intensivlash muammosining pedagogik asoslari va didaktik shart-sharoitlari ishlab chiqilmaganligi muammoning dastlabki holatini o'rganish bo'yicha biz o'tkazgan o'rganuv-tasdiqlovchi pedagogik tajriba-sinov ishlari to'liq tasdiqlandi. Bugungi zamonaviy texnik ishlab chiqarish ko'p vaqt va og'ir qo'l mehnatini talab etuvchi loyihalash va konstruksiyalash ishlarini Avtomatlashtirilgan Loyixalash Tizimi (ALT) zimmasiga yuklay oladigan bo'lajak o'qituvchilarni talab etmoqda. Shu sababli bugungi oliy o'quv yurtlari talabalarini kompyuter grafikasidagi bilim va malakalari bilan qurollantirish dolzarb muammolardan biridir.

Yuqorida qayd etilganidek, oliy ta'lim tizimida bo'lajak o'qituvchi mutaxassislarning kompyuter grafikasi tayyorgarligi bugungi holatini o'rganish o'quv rejalari, dasturlari va mavjud ilmiy-uslubiy adabiyotlarni o'rganish orqali amalga oshirilmoqda.

Hozirgi kunda ko'plab mutaxassis (arxitektor, konstruktor, muhandislar dizayner-amaliyotchi)lar loyihalash va konstruksiyalash sohalarida AutoCAD tizimidan foydalanmoqdalar. Shu sababli oliy ta'lim tizimida grafik ta'limni zamon talabi darajasida takomillashtirish bo'yicha quyidagi muhim vazifalarni yechish lozim:

- Bo'lajak o'qituvchilarning grafik madaniyatini zamonaviy ishlab chiqarish talablarini hisobga olgan holda kompyuter grafikasidan foydalanish bilim va malakalarini shakllantirish;
- Oliy o'quv yurtlari «Chizma geometriya va muhandislik grafikasi» o'qituvchilarini mashina (kompyuter) grafikasi bilim va malakalari bilan qurollantirish maqsadida markazlashgan malaka oshirish kurslarini tashkil etib, grafika o'qituvchilarini qayta tayyorlash;
- O'qituvchini maxsus kompyuter grafikasi savodxonligini oshirish va talabalarning zamonaviy grafik tayyorgarligini ta'minlash, jahon andozalari darajasidagi raqobatbardosh bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashdan iboratdir.

References:

1. Ruziyev E.I. Graficheskaya podgotovka v sisteme nepreeryvnogo obrozovaniya Respubliki Uzbekistan: Monografiya Toshkent "FAN" 2003-170st.
2. Zoyirov K.A. Uzluksiz ta'lim jarayonida bo'lajak mutaxassislarni jadal grafik tayyorlash kontseptsiyasi. Xalq ta'limi jurnali. 2006№ 6-21-25 betlar.
3. D.F. Kuchkarova, X.A. Pulatova, B.U. Xaitov. "Kompyuter grafikasi" fanidan amaliy mashg'ulotlarni o'tish bo'yicha metodik ko'rsatma. Toshkent 2009 y. 108 b.
4. Spravka po AutoCAD 2007. Frolov S. A. Nachertatel'naya geometriya. M., 2006.
5. Lex.uz Kadrlar tayyorlash milliy dasturi.
6. FrolovS. A., Voinov A. V., Feoktistova Ye.D. Mashinostroitel'noye chercheniye. M., 1981

INNOVATIVE
ACADEMY